

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ปกติเราชาวพุทธ วันพระวันเจ้าเราทำบุญของเราอยู่แล้ว วันนี้เป็นวันสารท เป็นวันที่ว่าทำบุญแล้วจะได้บุญมาก คำว่าบุญมากหมายความว่า เราทำบุญอุทิศส่วนกุศลไป ผู้ที่ได้รับส่วนกุศลเหมือนนัคกัน เวลาเราไปเที่ยว เห็นไหม ถ้าเราไปคนเดียวมันก็ไปประสาเรา แต่ถ้ามันไปในงาน คนจะมาก คนจะมีความสุขสนุกสนาน

นี่ก็เหมือนกัน เป็นสารท เป็นนักขัตฤกษ์ เวลาทำบุญกุศลไป เราอุทิศส่วนกุศลของเราไป อุทิศส่วนกุศลของเราไปบุญกุศลมันอยู่ที่ไหน? บุญกุศลมันอยู่ที่ความรู้สึกนึกคิด ใจถึงใจ บุญกุศล นี้ใจ เห็นไหม เวลาความสุขความทุกข์ ใจมันรับรู้ก่อน

ฉะนั้น สิ่งที่เขาสิ้นชีวิตไปเขาจะรับรู้สิ่งนี้ แต่ถ้าคนมีบุญกุศลของเขา เขาไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหมของเขา นี่สิ่งที่เขาได้รับนั้นมันละเอียดกว่า มันละเอียดกว่า มันมีคุณภาพมากกว่า เขาก็ดูแต่หัวใจเรา ความเป็นน้ำใจของเรา เราใจของเรา คนมีน้ำใจต่อกันไปอยู่ที่ไหนมันก็มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข คนถ้าไม่มีน้ำใจต่อกัน มันมีแต่ความขัดแย้งไปทั้งนั้นแหละ นี่พูดถึงความขัดแย้งที่เรามองเห็นนะ แต่เวลาเราทำบุญกุศลของเรา เห็นไหม เราปรารถนาดี เราหวังดี เราทำเพื่อคุณประโยชน์กับเรา

ความปรารถนาดีใครๆ ก็ต้องการทั้งนั้นแหละ เวลาสบตากัน คนที่ปรารถนาดีเรามองแล้วเราซาบซึ่งใจนะ ไม่ต้องให้ช่วยเหลือเราหรอก เพียงแต่เขาเห็นน้ำใจเราเราก็พอใจแล้ว แต่เวลาเราทุกข์เรายากไม่มีใครมองเราเลย เรามีแต่ความทุกข์ความยากของเรา นี่เพราะอะไร? เพราะขาดทาน สีด ภาวนา ใครทำอะไรไว้จะได้รับการสิ่งนั้น เราไม่เคยทำของเรา เราก็ไม่น้อยเนื้อต่ำใจ นี่เรามีน้ำใจ เรามีสิ่งใดเราก็มีขันติ มีความอดทนของเรา พยายามแสวงหาของเรา เพราะเราทำของเราอย่างนี้

ฉะนั้น เวลาเขาสร้างพระจากภายนอกมันก็แสนยากแสนลำบากของเขา เขาว่าสิ่งนี้ลำบาก แต่วัตถุที่มันลำบากขนาดไหนเขาก็ช่วยเหลือเจือจานกัน แสวงหามาเพื่อสิ่งนั้นได้ แต่ถ้าเป็นใจของเรา เราสร้างพระในใจของเรา ถ้าเราสร้างพระในใจของเราได้ สิ่งนี้สำคัญมาก เราถึงมาสร้างกัน ทำทาน รักษาศีล ภาวนาของเรา ทำทานของเราให้จิตใจมันเปิดกว้าง เปิดกว้างเพราะเหตุใด? เปิดกว้างเพราะเรารู้อยู่แล้ว

นี่เวลาเราอยู่ในสังคม เห็นใหม่ สังคมมีแต่การแข่งขันมาตลอดทั้งนั้นแหละ เราก็ต้องแข่งขันไปกับเขา เพราะมีการแข่งขัน นี่เพราะมีการแข่งขันโลกนี้มันถึงเจริญ โลกนี้มันไม่คงที่ของมัน มันต้องมีการแข่งขัน แข่งขันด้วยปัญญา แข่งขันด้วยสติปัญญาของเรา แต่อ่านจวาสนาของคนอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าอ่านจวาสนาของคนนะ เขาทำสิ่งใดเขาประสบความสำเร็จของเขา ถ้าเขามีอ่านจวาสนานะ เวลาเขาทำนี่ความคิดเขาดีมาก ปัญญาเขาดีมาก แต่ทำไมเขาทำอะไรถึงไม่ประสบความสำเร็จเลย นั่นมันเรื่องเวรเรื่องกรรม

แต่ถ้าเราเข้าใจสิ่งนี้ เราศึกษาธรรมะแล้วเราไม่น้อยเนื้อต่ำใจ เราทำของเรา เราพยายามทำของเรา ถ้าทำของเรา เห็นใหม่ ถ้ามันละเอียดเข้ามา ทาน ศีล ภาวนา ถ้ามีศีลของเรา ศีลคือความปกติของใจ ความปกติมันคืออะไรล่ะ? ความปกติคือมันอึดใจ คนที่มันขาดแคลน คนที่มันต้องการ คนที่พร่องอยู่เขาต้องหามาเติมของเขา นี่คนที่มันขาดแคลน ที่ไหนมันก็เดือดร้อนไปหมด แต่ถ้าคนที่มันอึดเต็ม เราไม่เดือดร้อนไป พอไม่เดือดร้อนมันเป็นปกติ เราไม่ตื่นตื่นไปกับโลก โลกจะมีอะไรที่เขาแปลกประหลาดมหัศจรรย์ขนาดไหนมันก็ไม่ตื่นตื่นไปกับเขา แล้วไม่ตื่นตื่นแล้วไปทำไมล่ะ?

ไม่ตื่นตื่นนะ อยู่ในสังคมไง อยู่ในสังคมเราก็ไปกับเขา อยู่กับโลกโดยไม่ติดโลก นี่ความปกติของใจ แล้วเกิดถ้าทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา นี่มีศีลความปกติของใจ แล้วถ้าจิตมันสงบเข้ามา นี่ไม่ตื่นตื่นนะ ไม่ตื่นตื่นไปกับเขาเพราะมันเป็นความปกติของมัน แต่ถ้ามันสงบเข้ามามันมหัศจรรย์ เพราะมันวางแล้วมันหดตัวเข้ามา หดตัวมันเป็นอิสระของมัน ถ้าเป็นอิสระของมัน เห็นใหม่ นี่เราจะสร้างพระในใจ เวลาเขาหล่อพระกันนะ นี่เขาสร้างวัตถุ สร้างวัดสร้างวา เราต้องหาช่าง หาวัตถุก่อสร้าง หาต่างๆ ขึ้นมา สร้างขึ้นมาเป็นวัดเป็นวาขึ้นมา เพื่อเป็นที่พักอาศัย

นี่ถ้าจิตของเรา เวลากำหนดพุทโธของเรา ภาวนาของเรา ถ้ามันสงบเข้ามา เรามีศีล มีสมาธิ แล้วเราเกิดปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา มันจะสร้างพระในใจ มันต้องมีเครื่องมือมีอุปกรณ์ของมันในการสร้างพระในใจขึ้นมา พอจิตมันสงบเข้ามา คุณติเวลาเราขาดแคลนขึ้นมา เราจะสร้างพระของเรา เราไม่มีสิ่งใดเลยเราก็จะเอาอะไรมาสร้าง เอาอะไรมาสร้าง เวลาเขาจะสร้างของเขา เขาต้องหาวัสดุของเขา เขาหาทองแดงหาทองเหลืองของเขา เขาจะมาหล่อหลอมของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เรามีศีล สมาธิ มีปัญญา ถ้าเรามีวัสดุขึ้นมา เออ เราพร้อมนะ เราพร้อม เราก็ภูมิใจใช่ไหม? คนที่มันขาดแคลน คนที่ไม่มี มันก็บกพร่องใช่ไหม คนที่มันมีขึ้นมามันก็ภูมิใจใช่ไหม? เราทำอะไรเราทำของเราได้ แล้วจะทำไหม? ถ้าไม่ทำนะไว้นั่นละ เดียวโจรขโมยมันลักไปหมดนะ โจรขโมยมันลักไปหมดเพราะอะไร? เพราะมันขายได้ มันเอาไปเป็นประโยชน์ของเขาได้

นี่ศีล สมาธิ ปัญญาอยู่กับเรา โจรขโมยไป? กิเลสมันขโมยไปหมดนะ กิเลสมันขโมยไปเพราะอะไร? เพราะเดี๋ยวมันก็เสื่อมไง นี่มีสมาธิ วันนี้จิตใจดีมาก วันนี้จิตใจฝ่อแล้วหมดเลย เอ๊ะ วันต่อไปทำไมมันเจาละ? ทำไมมันหงอยละ? อ้าว ก็มันดีๆ อยู่แล้วมันไปไหนละ? นี่วัสดุของเราหายไปไหนหมดเลย จะสร้างพระๆ จะมาหล่อพระ แล้ววัสดุหายไปเอาอะไรมาหล่อละ?

นี่เวลามันดีขึ้นมา...เดี๋ยวมันก็...เพราะสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจังทั้งหมด แม้แต่สมาธิ สมาธิก็เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป ปัญญาเกิดขึ้นมาเดี๋ยวก็เจตียวฉลาดมากเลย เวลามันอันต์ขึ้นมา นี่คิดอะไรไม่ออกเลย นี่กิเลสมันขโมยไปเกลี้ยงเลย แล้วเราจะเอาอะไรมาหล่อมาหลอมละ? นี่ถ้าเรามีสติของเรา เห็นไหม เรามีสติ เรามีคำบริกรรมของเรา รักษาของเราไม่ให้ใครมาลักไป ไม่ให้กิเลสมาลักของเราไป เราจะหล่อพระของเราให้ได้ ถ้าเราหล่อพระในใจ เห็นไหม ใครจะหล่อให้เราละ? มรรคญาณไง ความรู้ตึกนี่กิดของเรานั้นจะหล่อขึ้นมา

นี่เวลาทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สัจจะ อริยสัจจะ สัจจะนี้เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานไปแล้วเอาแต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เราเกิดมาเรามีจิตของเราเรามีใจของเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วเกิดมาพร้อมกับกิเลสต้นหาความทะยานอยาก มันมีวิชาขึ้นมาครอบคลุมหัวใจของเรา แล้วนี่เราพยายามจะหล่อของเรา เราจะใช้ศีล สมาธิ ปัญญาของเรา เพื่อการกระทำของเราขึ้นมาให้มันเป็นสัจจะความจริงของเรา ให้เป็นมรรคญาณของเรา

เราทำหน้าที่การงานของเรา เราได้เงินได้ทองมาเราก็เอามาเก็บหอมรอมริบของเราไว้ เป็นสมบัติของเรา นี่สมบัติของโลก ถ้าเราทำศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมา เห็นไหม เราหาของเรา ขึ้นมาได้เป็นอุปการณ์ ถ้าเราใช้เงิน เราบริหารจัดการเป็นมันก็จะเป็นมรรค มรรค ๔ ผล ๔ นี้ อรหัตตมรรค อรหัตตผล มันยังไม่ใช่นิพพาน ๑ เลย อรหัตตมรรค อรหัตตผลมันรวมลงแล้วมัน ถึงจะเป็นนิพพาน ๑ พอเป็นนิพพาน ๑ สิ่งที่เราหาเราจะบริหารจัดการของเราอย่างไร?

ถ้าเราบริหารจัดการของเราอย่างไร นี่ไงสังขจะอันนี้จะเกิดกับเรา ถ้าสังขจะอันนี้จะเกิดกับเรา นี่ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคญาณ มรรคส่วนตัวของเรา มรรคจากของเรา เราศึกษามา ศึกษาจากชื่อของมันมา เราได้ชื่อมาหมดนะ พ่อแม่ยกมรดกให้ เช่นมอบให้ แล้วมรดกอยู่ไหน หาไม่เจอ ได้มรดกมาแต่ไม่รู้ว่ามีมรดกมันอยู่ที่ไหน ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ศีล สมาธิ ปัญญา มรรค ผล นิพพาน นี่ถึงกับสิ้นจากทุกข์

นี่ได้มรดกตกทอดมา แต่ห้ามมรดกไม่เจอ ได้แต่ตายแพงมา ได้แต่ตายแพงที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ ธรรมวินัยนี้วางไว้มา แล้วหาสมบัติไม่เจอ นี่มรรค ผล นิพพานมัน อยู่ที่ไหน? มรรค ผล นิพพานอยู่ที่ไหน? ดูพระชฎงค์เรลสิ ออกไปวิเวก ออกเที่ยวชฎงค์ไปในป่า ในเขาไปทั่วเลย ค้นหาอะไร? ค้นหาใจของตัว จะหล่อพระในใจ จะหล่อพระขึ้นมาให้ได้ นี่ ค้นหาขึ้นมาในหัวใจ ถ้าค้นหาขึ้นมาในใจมันเป็นมรรคของใครล่ะ? มันเป็นสมบัติของใครล่ะ?

นี่ได้มรดกตกทอดมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นศาสดาของเรา เป็นครูเอกของโลก เกิดมาเป็นมนุษย์เกิดจากพ่อจากแม่ เกิดมาแล้วเห็นภัยในวัฏสงสาร มาประพตติปฏิบัติขึ้นมา จะสร้างพระในหัวใจของเรา นี่เกิดมาจากพ่อจากแม่มันก็มีชาติมีตระกูล นี่มันก็เป็นเรื่องโลก เราก็หาอยู่หากิน เราก็รักษาดูแล เราก็มีความกตัญญูตเวที เราก็มีความเคารพพ่อแม่ของเรา นี่พระอรหันต์ในบ้าน

เราจะหล่อพระขึ้นมาในหัวใจของเรา เราจะหาพระอรหันต์แท้ๆ ของเราขึ้นมา จะหาพระอรหันต์ขึ้นมาจากหัวใจนี้ ถ้าหัวใจนี้มันได้หล่อขึ้นมา คนมันหล่อขึ้นมา คุณใช้เวลาข้างเขาจะเททองนะ เขามีเครื่องมือของเขาจับ เพราะเขาหลอมจนอุณหภูมิมันสูงมากจนวัตถุมันละลายหมด นี่ไปแต่เข้านะ ถ้าเทใส่ตัวก็ตายเลยแล้วกันแหละ เขาหล่อลงที่ไหนล่ะ? เขาหล่อลงที่แบบของเขา เขาไม่ใช่มาเทใส่ร่างกายของเรา

นี่ก็เหมือนกัน แต่เวลาทำของเรา คือ สมาธิ ปัญญา เวลาเกิดความสงบของใจ มันเกิดสมาธิขึ้นมา มันอบอุ่น มันมีความร่มเย็นเป็นสุข นี่ทำไมเราห่อในกลางหัวใจล่ะ? เราห่อจากภายในขึ้นมาล่ะ? แล้วมีสติ สมาธิ ปัญญา มีสติปัญญาอย่างไร? แล้วพิจารณาจัดการขึ้นมาอย่างไร? นี่มันหลงไปที่ไหน? เททองลงไปที่ไหน?

นี่ก็เหมือนกัน เวลากิเลสมันอยู่ในหัวใจนี้ควักมันออกมาอย่างไร? ควักออกมา คายมันออก นี่อวิชชาตัดมันทิ้งไป สังโยชน์ตัดมันขาดไป ถ้ามันขาดออกไปจากใจ ยิ่งขาดยิ่งทำลายยิ่งงอกงาม เห็นไหม ถ้าเราไปถนอมรักษา จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส พอจิตเดิมแท้ที่ส่องใส ส่องใสไปรักษาส่องใส ส่องใสจะเอาอะไรรักษามัน จะดูแลอย่างไร เดี่ยวฝุ่นมันก็เกาะนะ นี่ส่องใสๆ เดี่ยวมันจะเศร้าหมอง ส่องใสๆ เดี่ยวมันจะออกมา แล้วจะทำอย่างไร? นี่เราจะรักษาอย่างไร?

ถ้าทำลายมันทำลายให้หมด ทำลายไม่มีสิ่งใด ไม่มีภวาสวะ ไม่มีภพ ไม่มีสถานที่ที่ให้ฝุ่นมันจับ ไม่มีสถานที่ให้มารมันติดตาม ไม่มีสถานที่ให้มัจจุราชมันเจอ มัจจุราชจะหาไม่เจอ ใครหาธรรมะนี้ไม่เจอ ต้องทำลายจนมัจจุราชมันก็ตามเราไม่ทัน เห็นไหม การทางโลกนี้สะสมได้ สะสมมาถึงได้ แต่ในการประพฤติปฏิบัติ นี่ทำลายแล้วมันถึงได้ ทำลายอวิชา ทำลายภวาสวะ ทำลายภพ ทำลายทุกอย่างเลย แล้วมันเหลืออะไร? นักปฏิบัติกับนักปฏิบัติด้วยกันเขารู้ ทำลายแล้วมันเหลืออะไร? เหลือสมบัติของเราไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้สมบัติมรดกตกทอด บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เราเป็นอุบาสก อุบาสิกา เป็นพระเป็นเจ้า นี่พระพุทธเจ้ามอบมรดกเอาไว้ แล้วเราหา มรดกไม่เจอ เราไปขุดค้นขึ้นมา หามรดกของเราเจอขึ้นมา เห็นไหม นี่หล่อพระในใจ เอวัง